

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/125/2015
Identifikačné číslo spisu:	1014201638
Dátum vydania rozhodnutia:	03.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1014201638.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudkýň JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Petry Príbelskej PhD. v právnej veci žalobcu: TESCO STORES SR, a.s., so sídlom Kamenná nám. 1/A, Bratislava, IČO: 31 321 828, proti žalovanej: Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky, so sídlom Botanická 17, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 2289/2014 zo dňa 30. júla 2014, konajúc odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S 209/2014-58 zo dňa 16. apríla 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 1S 209/2014-58 zo dňa 16. apríla 2015 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Rozsudkom krajského súdu bola zamietnutá žaloba, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a následne zrušenia rozhodnutia žalovanej, ktorým zmenil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zo dňa 27. mája 2014 o uložení sankcie za správny delikt podľa § 28 ods. 4 písm. a/ v spojení s § 28 ods. 7 zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách vo výške 3 000,- €.

Krajský súd zistil, že rozhodnutie Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Bratislava - mesto (ďalej len „RVPS Bratislava - mesto“) č.k. 0182/1356/2014 zo dňa 27.05.2014, ktorým bola žalobcovi uložená úhrnná pokuta vo výške 3 000,- € podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona o potravinách za nedostatky zistené úradnou kontrolou potravín, ktorá bola vykonaná 09.05.2013 v čase od 13.30 hod. do 14.30 hod. v prevádzkarní TESCO STORES, a.s., Hypermarket TESCO Lamač, Lamačská cesta 1/C v Bratislave.

Úradná kontrola potravín bola zameraná na prešetrenie podnetu spotrebiteľa, ktorý poukázal na predaj plesnivých pomarančov. Počas kontroly boli ponúkané na predaj pomaranče o hmotnosti 1 kg, označené

názvom: „Tesco Marekt Value Oranges, vystavujte do: 14.05.2013, LOT: 499/04/13, kvalita: I, krajina pôvodu: Venezuela, dodávateľ: P+P spol. s.r.o., Praha 3". Celkovo bolo ponúkaných 106 balení týchto výrobkov, z čoho 95 ks balení pomarančov v celkovej hmotnosti 95 kg a predajnej cene 75,05 € nevyhovelo v senzorických znakoch pre výskyt plodov napadnutých plesňou a hnilobou. V týchto boli zistené voľným okom plody so senzorickými zmenami, akými sú hniloba, pleseň a zmena konzistencie plodov, o čom bola vyhotovená fotodokumentácia. Skutočnosti zistené úradnou kontrolou potravín boli popísané v zázname o úradnej kontrole potravín č. BA/2013/VK, MM1/156/ST zo dňa 09.05.2013 a prerokované so zodpovednou pracovníčkou G. W., manažérkou predajne, ktorá bola pri úradnej kontrole prítomná a záznam aj podpísala.

Na základe zistených skutočností začala vecne a miestne príslušná RVPS Bratislava - mesto dňa 15.04.2014 v súlade s ustanovením § 18 zákona o správnom konaní, správne konanie vedené pod č. 182/981/2014 vo veci zisteného porušenia zákona o potravinách a predpisov vydaných na jeho vykonanie.

Žalobca sa k začatiu konania nevyjadril.

Dňa 12.05.2014 zaslala RVPS Bratislava - mesto žalobcovi list v ktorom ho upovedomila, že lehotu na vydanie rozhodnutia predĺžila na 60 dní.

Dňa 27.05.2014 RVPS Bratislava - mesto vydala prvostupňové rozhodnutie č. 0182/1356/2014, ktorým žalobcu uznala zodpovedným za spáchanie správneho deliktu podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona o potravinách a uložila mu pokutu vo výške 3 000,- €.

Voči tomuto rozhodnutiu podal dňa 20.06.2014 žalobca odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté odvolacím orgánom - Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) v konaní o odvolaní rozhodnutím č.k.: 2289/2014 zo dňa 30.07.2014 (napadnuté rozhodnutie) tak, že podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov rozhodnutie prvostupňového orgánu zmenila a odstránila chyby, ktorých sa dopustil prvostupňový správny orgán pri skutkovom, právnom posúdení veci a pri vyhotovení samotného rozhodnutia, pričom vo výrokovej časti popísala okolnosti odôvodňujúce použitie zvýšenej sadzby, vymedzila uloženie pokuty podľa § 28 ods. 4 písm. a/ v spojení s § 28 ods. 7 zákona o potravinách. Pokutu ponechala v pôvodnej výške a túto odôvodnila.

Včas podanou žalobou na Krajskom súde Bratislava sa žalobca s poukázaním na tie isté dôvody, aké uvádzal v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu, domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia ŠVPS SR č. k 2289/2014 zo dňa 30.07.2014 a žiadal, aby súd rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave, ako súd vecne a miestne príslušný (§ 246 ods. 1 O.s.p.) napadnuté rozhodnutie preskúmal, ako aj konanie tomuto predchádzajúce v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe (§ 249 ods. 2 O.s.p.), pričom žalobu prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250f ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Krajský súd skúmal, či žalobou napadnuté rozhodnutie je zákonné, pričom konštatoval, že toto rozhodnutie i postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu nemá vady, ktoré by spôsobili jeho nezákonnosť.

Prvostupňový správny orgán (RVPS Bratislava - mesto) v správnom konaní zisťoval, či žalobca naplnil skutkovú podstatu iného správneho deliktu podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení účinnom ku dňu vydania prvostupňového rozhodnutia. Na naplnenie tejto skutkovej podstaty je potrebné, aby žalobca v rozpore s týmto zákonom alebo osobitnými predpismi umiestňoval na trh potraviny, ktoré nie sú bezpečné, sú zdraviu škodlivé a nevhodné na ľudskú spotrebu alebo sú skazené. Súd sa teda zaoberal otázkou, či bolo úradnou kontrolou zistené a preukázané, či žalobca tento zákaz porušil. Súd konštatoval, že v správnom konaní bolo dostatočným spôsobom preukázané, že žalobca dňa 09.05.2014 v prevádzkarni TESCO STORES SR, a.s. Hypermarket TESCO Lamač porušil

zákaz umiestňovať na trh potraviny iné ako bezpečné podľa § 6 ods. 5 písm. a/ zákona o potravinách a čl. 14 bod 1 v spojení s bodom 2 písm. b/ a bodom 5 Nariadenia (ES) č. 178/2002 EP a Rady z 28.01.2002, a to tým, že umiestnil na trh potraviny senzoricke zmenené, nevhodné na ľudský konzum. Kontrola nesporne preukázala, že zo 106 ponúkaných balení 95 balení nevyhovovalo v senzorických znakoch pre výskyt plesne a hniloby.

Podľa názoru súdu týmto konaním žalobca naplnil všetky znaky skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona o potravinách. Prvostupňovým rozhodnutím Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Bratislava - mesto zo dňa 27.09.2012 bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 5 000,- € podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona o potravinách za to, že ako prevádzkovateľ zanedbal svoju povinnosť pri umiestňovaní na trh len bezpečných potravín. V danom prípade bola dôležitá i skutočnosť, že percentuálne zastúpenie potravín napadnutých hnilobou z celkového posudzovaného množstva zo 106 kusov 1 kg balení bolo až 95 kusov balení takých, v ktorých sa vyskytovali pomaranče s hnilobou a plesňou.

Súd konštatoval, že nie je možné stotožniť sa s námietkami žalobcu uvedenými v žalobe. Nariadenie (ES) č. 178/2002 sa vzťahuje na úradné kontroly všetkých potravín, vrátane ovocia a zeleniny, preto je podľa názoru súdu, nevyhnutné aj iné potraviny kontrolovať z hľadiska dodržiavania požiadaviek podľa čl. 14 vyššie citovaného nariadenia, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a zdravotnú škodlivosť, resp. nevhodnosť pre ľudskú spotrebu.

K ďalším námietkam žalobcu, ktoré sa týkali odborného zabezpečenia výkonu úradnej kontroly potravín krajský súd uviedol, že s týmto nie je možné sa stotožniť, nakoľko úradnou kontrolou potravín sa overuje dodržiavanie požiadaviek ustanovených zákonom o potravinách a osobitnými predpismi. Orgánom kontroly potravín je RVPS Bratislava - mesto, ktorého oprávnením je vykonávať kontroly u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov prostredníctvom svojich inšpektorov.

Súd ďalej konštatoval, že v tomto prípade je z administratívneho spisu nesporné, že predmetnú kontrolu zo dňa 09.05.2013 vykonali dvaja inšpektori, ktorí sú absolventmi vysokých škôl zameraných na výchovu odborníkov pre oblasť hygieny a bezpečnosti potravín, títo výsledky kontroly riadne zdokumentovali záznamom, ktorý následne podpísala manažérka prevádzkarne. Zistenia doplnili príslušnou fotodokumentáciou.

K námietke žalobcu ohľadom výroku rozhodnutia, súd uviedol, že z obsahu odvolacieho rozhodnutia vyplýva, že sa s ňou žalovaný (odvolací druhostupňový orgán) stotožnil a preto vo výroku, ako aj v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia odôvodnil použitie sadzby podľa § 28 ods. 7 zákona o potravinách a jednoznačne uviedol, podľa ktorého zákonného ustanovenia postupoval.

Krajský súd v Bratislave na základe vyššie uvedených skutočností a berúc do úvahy, že kontrola dodržiavania predpisov o potravinách, ktoré sú prijaté na účely eliminácie rizika poškodenia zdravia spotrebiteľov je opodstatnená, tak ako aj prísne sankcie v prípade ich porušenia, konštatoval, že sankcia vo výške 3.000,- € je vzhľadom na všetky okolnosti prípadu primeraná, ako z hľadiska represívneho, tak preventívneho.

Krajský súd ďalej konštatoval, že dospel k rovnakému právnomu záveru ako majú správne orgány a že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 1S/209/2014-58 zo dňa 16.04.2015 žalobu zamietol a nepriznal žalobcovi náhradu trov konania. Súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade so zákonom, preto žalobu zamietol ako neodôvodnenú.

II.

Žalobca proti uvedenému rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave podal odvolanie zo dňa 01.06.2015, z

dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p."), pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca v odvolaní uviedol, že: „Krajský súd vychádza vo svojom odôvodnení Rozsudku z premisy, že ovocie a zelenina sú potraviny a preto pri ich hodnotení vychádza zo zákonnej definície upravenej v § 2 zákona o potravinách ..." a ďalej, že takéto odôvodnenie rozsudku, podľa žalobcu, popiera zásadu lex specialis derogat legi generali.

Žalobca dôvodí, že rozsah zákona o potravinách je rozšírený o osobitné predpisy, na ktoré sa zákon výslovne odvoláva, a podľa ktorých orgán úradnej kontroly vykonáva svoju pôsobnosť a právomoc. Zároveň argumentuje, že v samotnom zákone o potravinách je ukotvené vymedzenie oblastí, na ktoré nie je možné tento predpis aplikovať (ustanovenie § 1 ods. 3 zákona č. 152/1995 z.z. o potravinách): „vykonávanie úradných kontrol na overovanie dodržiavania predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami" s odkazom na čl. 1 ods. 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a pohode zvierat v platnom znení.

Žalobca ďalej tvrdí, že žalovaný vytvoril akýsi konštrukt o samostatnom posudzovaní „bezpečnosti ovocia a zeleniny" a samostatnom posudzovaní „kvality ovocia a zeleniny", kde raz hodnotí podľa obchodných noriem a raz podľa zákona o potravinách, pričom podľa žalobcu tým ma dochádzať k porušeniu práva na predvídateľnosť rozhodnutí a princípov právnej istoty.

Žalobca tvrdí, že Nariadenie EP a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách jasne vymenúva komodity, pre ktoré má platiť osobitný režim kontrol. Ďalej sa odvoláva na Vykonávacie Nariadenie komisie (EÚ) č. 543/2011 zo 7. júna 2011, Nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o sektory ovocia a zeleniny, ako aj zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov. Žalobca konštatuje, že obchodné normy dovoľujú pri jednotlivých komoditách určité maximálne množstevné percentá odchýlok ovocia a zeleniny, ktoré môžu byť napadnuté hnilobou. Podľa žalobcu je nevyhnutné, aby vyhodnocovanie kvality ovocia a zeleniny bolo podľa obchodných noriem a aby bolo určené percentuálne nevyhovujúce množstvo výrobkov napadnutých hnilobou v súlade s povolenou odchýlkou. V tejto súvislosti sa žalobca zaoberá aj kvalifikačnými predpokladmi inšpektorov.

V ďalšej časti sa žalobca zaoberá otázkou nebezpečnosti potravín v súvislosti s ich umiestňovaním na trh v zmysle Nariadenia (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva. Žalobca zdôrazňuje, že podľa jeho názoru, sa žalovaný v správnom konaní nezaoberal otázkou obvyklých podmienok za akých spotrebiteľ konzumuje. Záverom žalobca vzniesol niekoľko otázok, ktoré podľa neho neboli jasne zodpovedané v priebehu šetrenia prvostupňovým orgánom: určenie veľkosti kontrolovanej dávky, jej umiestnenie (na predaj alebo na likvidáciu) - či sa určené množstvo nachádzalo na predajnej ploche alebo v sklade.

Žalobca tvrdí, že krajský súd sa s vecou poriadne nevysporiadal a žiada, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S 209/2014-58 zo dňa 16.04.2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Žalovaná Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky podala svoje vyjadrenie k odvolaniu dňa 25.06.2016, v ktorom uviedla, že s námietkami účastníka konania sa podrobne zaoberala v odôvodnení svojho rozhodnutia. K jednotlivým námietkam uviedla tieto stanoviská:

a) V súvislosti s tvrdením účastníka konania, že posudzovanie pomarančov malo byť vyhodnotených podľa Vykonávacieho Nariadenia komisie (EÚ) č. 543/2011 zo 7. júna 2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania Nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o sektory ovocia a zeleniny a spracovaného ovocia a zeleniny (ďalej len „Nariadenie č. 543/2011"), ako aj v zmysle zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších

predpisov, a nie podľa Nariadenia (ES) č. 178/2002, odvolací orgán uviedol, že ovocie a zelenina sú v zmysle § 2 písm. a/ zákona o potravinách a čl. 2 Nariadenia (ES) č. 178/2002 potravinou a teda predpisy v oblasti potravinového práva sú rovnako uplatniteľné u ich prvovýrobcov, dovozcov, distribútorov, ako aj u samotných predajcov ovocia a zeleniny. Potraviny, teda aj ovocie a zelenina, sa hodnotia z dvoch aspektov, a to z hľadiska kvality a z hľadiska bezpečnosti.

Úradná kontrola potravín dňa 09.05.2013 bola vykonaná v zmysle zákona o potravinách na základe podania spotrebiteľa, ktorý poukázal na predaj plesnivých pomarančov. Podľa § 23 ods. 1 zákona o potravinách Orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy uvedené v § 21 ods. 1 písm. c/ a d/ vykonávajú úradnú kontrolu potravín nad ich výrobou, v obchodnej sieti, pri manipulovaní s nimi a pri ich umiestňovaní na trh a) potravín živočíšneho pôvodu, b) potravín rastlinného pôvodu vrátane čerstvého ovocia, čerstvej zeleniny, zemiakov a ostatných poľnohospodárskych produktov v poľnohospodárskej prvovýrobe po zbere úrody, nápojov vrátane potravín s niektorými zložkami živočíšneho pôvodu, cukrárskych výrobkov, zmrzliny a vody v spotrebiteľskom balení, c) geneticky modifikovaných potravín, d) poľnohospodárskych produktov a potravín predávaných priamo konečnému spotrebiteľovi, e) poľnohospodárskych produktov a potravín označených údajmi podľa § 9b. Podľa § 1 ods. 3 zákona o potravinách: tento zákon sa nevzťahuje na vykonávanie úradných kontrol na overovanie dodržiavania predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami.

Podľa § 2 zákona o potravinách - sa rozumie a) potravinou látka alebo výrobok, ktoré sú spracované, čiastočne spracované alebo nespracované a sú určené na ľudskú spotrebu alebo pri ktorých sa odôvodnene predpokladá, že budú požitú ľuďmi, vrátane nápojov, žuvačiek, všetkých látok vrátane pitnej vody, ktoré sú zámerne pridávané do potravín počas ich výroby, prípravy alebo úpravy, prídavných látok určených napredaj spotrebiteľom a potravín na osobitné výživové účely vrátane dietetických potravín na osobitné medicínske účely ustanovené osobitným predpisom.

Podľa čl. 2 Nariadenia (ES) č. 178/2002 „potraviny“ znamenajú akékoľvek látky alebo výrobky, či už spracované, čiastočne spracované alebo nespracované, ktoré sú určené na ľudskú spotrebu alebo o ktorých sa predpokladá, že sú na ňu určené.

Podľa čl. 3 ods. 1 Nariadenia (ES) č. 178/2002 „potravinové právo“ znamená zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, upravujúce potraviny vo všeobecnosti, a najmä potravinovú bezpečnosť, či už na úrovni spoločenstva alebo na vnútroštátnej úrovni; vzťahuje sa na všetky stupne výroby, spracúvania a distribúcie potravín a tiež krmív vyrábaných pre zvieratá určené na produkciu potravín alebo pre zvieratá určené na kŕmenie takýchto zvierat.

Podľa čl. 3 ods. 7 Nariadenia (ES) č. 178/2002 „maloobchod“ predstavuje znamená manipuláciu s potravinami a/alebo ich spracúvanie a ich skladovanie v mieste predaja alebo dodávky konečnému spotrebiteľovi a zahŕňa distribučné zakončenie, stravovacie prevádzky, závodné jedálne, inštitucionálne stravovanie, reštaurácie a podobné prevádzky stravovacích služieb, obchody, distribučné centrá v supermarketoch a veľkoobchodné predajne.

Podľa čl. 3 ods. 18 Nariadenia (ES) č. 178/2002 „konečný spotrebiteľ“ znamená posledného spotrebiteľa potravín, ktorý nevyužíva potraviny ako súčasť akejkoľvek potravinárskej prevádzky alebo činnosti. Podľa čl. 14 ods. 1 Nariadenia (ES) č. 178/2002 Potraviny sa nesmú umiestňovať na trhu, ak nie sú bezpečné.

Podľa čl. 14 ods. 2 Nariadenia (ES) č. 178/2002 Za nebezpečné sa budú považovať potraviny, ak sú a) zdraviu škodlivé; b) nevhodné na ľudskú spotrebu. Podľa čl. 14 ods. 5 Nariadenia (ES) č. 178/2002 Pri určovaní toho, či je nejaká potravina nevhodná pre ľudskú spotrebu, sa musí brať ohľad na to, či je potravina neprijateľná pre ľudskú spotrebu podľa jej určeného použitia, a to z dôvodov kontaminácie vonkajším vplyvom alebo iným hnilobným procesom, pokazením alebo rozkladom.

Podľa čl. 73 Hlavy II Pravidlá týkajúce sa uvádzania výrobkov na trh a organizácií výrobcov, Kapitola 1, Oddiel 1 Obchodné normy nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 Bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek iné ustanovenia uplatniteľné na poľnohospodárske výrobky, ako aj ustanovenia prijaté vo veterinárnom, fytosanitárnom a potravinárskom sektore, a s cieľom zabezpečiť, aby výrobky spĺňali hygienické a zdravotné normy, a chrániť zdravie zvierat, rastlín a ľudí, sa v tomto oddiele ustanovujú pravidlá pre poľnohospodárske výrobky týkajúce sa obchodných noriem.

Nie každá kontrola ovocia a zeleniny je výlučne kontrolou na overovanie dodržiavania predpisov o organizovaní trhu s poľnohospodárskymi výrobkami. Potraviny, teda aj ovocie a zeleninu je možné hodnotiť z hľadiska kvality a z hľadiska bezpečnosti. Podľa vykonávacieho Nariadenia č. 543/2011 sa posudzuje zhoda s obchodnými normami pre vybrané produkty, teda kvalita (porušenosť, poškodenie, čistota, čerstvosť, prítomnosť škodcov, povrchová vlhkosť, pach a chuť a pod.). Aj na vykonávanie týchto kontrol sú príslušné orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy a to prostredníctvom autorizovaných inšpektorov. Avšak v prípade, ak sú plody napadnuté hnilobou, plesňou, jedná sa o bezpečnosť potravín a uplatňuje sa čl. 14 Nariadenia (ES) č. 178/2002. Týmto nie sú dotknuté predpisy o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami, ktoré majú v sektore ovocia a zeleniny zabezpečiť dodržiavanie jednotných obchodných noriem organizáciami výrobcov a obchodníkmi s čerstvým ovocím a zeleninou. Obchodné normy nemajú slúžiť maloobchodníkom ovocia a zeleniny na obchádzanie všeobecných zákonov a osobitných nariadení potravinového práva. O tom, že prevádzkovateľ ako účastník konania zanedbával svoju povinnosť pri umiestňovaní na trh len bezpečných potravín poukazuje aj to, že percentuálne zastúpenie nebezpečných potravín napadnutých hnilobou z celkového posudzovaného množstva bolo nasledovné: zo 106 kusov 1 kg balení bolo až 95 balení takých, v ktorých sa vyskytovali pomaranče s hnilobou a plesňou. Odvolateľ tvrdil, že pri predaji ovocia a zeleniny má spotrebiteľ možnosť vybrať/vyberať si z preložiek, kontajnerov alebo zo súboru spotrebiteľských balení v sieťkach, PVC vreckách, PVC skladačkách s nasúvacím viečkom (a to vždy priehľadných) a konzumuje ich zásadne až po vytriedení, umytí, očistení a odstránení nejdých častí a pod. a tiež, že ovocie a zelenina v čase obchodovania a predaja prirodzene dozrieva, pričom môže ojedinelé, avšak prirodzene dochádzať k jej kvalitatívnym zmenám. Predajca potravín však musí spotrebiteľom ponúkať len kvalitný tovar a tovar, ktorý je vhodný na ľudskú spotrebu. Pomaranče s výskytom hniloby a s výskytom plesne nespĺňajú tieto požiadavky. Je zarádzajúce, že prevádzkovateľ - TESCO STORES SR, a.s., ktorý má množstvo prevádzok v Slovenskej republike ale aj v zahraničí, zastáva taký názor, aby si spotrebiteľia v ich prevádzkach vyberali z preložiek vhodné a vyhovujúce ovocie, čím prenáša zodpovednosť na spotrebiteľa a spoľieha sa na skutočnosť, že tento si ovocie a zeleninu sám vytriedi. Odvolací orgán poukázal na to, že si nevie predstaviť, ako by si spotrebiteľia z 1 kg balenia vyberali pomaranče napadnuté hnilobou a plesňou, a následne si do tohto obalu vkladali zdravé pomaranče, aby bola dodržaná hmotnosť 1 kg. Spotrebiteľom sa nesmie ponúkať ovocie a zelenina nevhodná na ľudskú spotrebu a to ani v malých množstvách. Predajca musí mať vyškolený personál ktorý zabezpečí, aby sa takýto tovar nedostal na predajnú plochu.

Odvolateľ poukazuje na § 1 ods. 3 zákona o potravinách (tento zákon sa nevzťahuje na vykonávanie úradných kontrol na overovanie dodržiavania predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami) zo znenia ktorého vyvodil, že kontrolu ovocia a zeleniny možno vykonať len podľa predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami a teda nespádajú pod zákon o potravinách. Podľa názoru ŠVPS SR takýto výklad je nesprávny, nakoľko dikcia uvedená v tomto ustanovení znamená, že pokiaľ sa úradnou kontrolou bude overovať dodržiavanie vymedzeného okruhu právnych predpisov, t.j. predpisov upravujúcu oblasť organizácie spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami, pri výkone kontrol nie je možné postupovať spôsobom zakotveným v zákone o potravinách (a Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá v platnom znení), ale spôsobom určeným v týchto predpisoch, v ktorých je odlišným spôsobom upravená organizácia a priebeh kontroly (kontrola zhody s obchodnými normami), požiadavky na kvalifikáciu inšpektorov

(osvedčenie o autorizácii), vyhotovovanú dokumentáciu (osvedčenie o zhode, nález o nezhode), systém sankcií. V žiadnom prípade však z toho nemožno vyvodiť, že ovocie a zelenina sú vyňaté z pôsobnosti zákona o potravinách.

Jeho tvrdenie o tom, že správny orgán neakceptuje nadradenosť práva Európskej únie voči vnútroštátnemu právu, sa taktiež nezakladá na pravde, nakoľko právny predpis, o ktorý sa opiera pri posúdení nebezpečnosti predávaného ovocia a zeleniny, je Nariadenie (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a rady z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín, ktoré presne definuje, čo sa považuje za potravinu, pričom ani z tohto základného predpisu európskeho potravinového práva nevyplýva, že otázka bezpečnosti ovocia a zeleniny by mala byť posudzovaná odlišným spôsobom ako u ostatných potravín.

b) Námietky, ktoré sa týkali odborného zabezpečenia výkonu úradnej kontroly potravín a postupu inšpektorov pri posúdení bezpečnosti ovocia a zeleniny umiestňovaného na trh, odvolací orgán uznal za neopodstatnené: úradná kontrola potravín sa vykonáva na všetkých stupňoch výroby, spracúvania potravín a ich umiestňovania na trh. Overuje sa dodržiavanie požiadaviek ustanovených zákonom o potravinách a osobitnými predpismi. Orgán úradnej kontroly potravín, v tomto prípade RVPS Bratislava - mesto, vykonáva kontroly u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov prostredníctvom inšpektorov. Personál vykonávajúci úradné kontroly potravín je preškolený a odborne spôsobilý. Dňa 09.05.2013 v prevádzkarni: TESCO STORES SR, a.s., Hypermarket TESCO Lamač, Lamačská cesta I/C, 841 02 Bratislava vykonali kontrolu dvaja inšpektori, ktorí sú absolventmi vysokých škôl zameraných na výchovu odborníkov pre oblasť hygieny a bezpečnosti potravín. Jeden z inšpektorov má aj certifikát o spôsobilosti v oblasti senzorického posudzovania potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov, ktorý mu na základe skúšok vydal Certifikačný orgán pre certifikáciu osôb vykonávajúcich senzorické posudzovanie - Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava. Všetci inšpektori RVPS Bratislava - mesto, ktorí vykonávajú úradné kontroly potravín v zmysle zákona o potravinách sú pravidelne vzdelávaní v zariadení poverenom Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov) v oblasti hygieny potravín podľa osobitného predpisu - Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá. Odvolací orgán preto námietku účastníka konania, týkajúcu sa neodbornosti inšpektorov RVPS Bratislava - mesto považoval za irelevantnú, bezpredmetnú a účelovú. V súvislosti s Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 691/2002 Z.z. o požiadavkách na kvalifikáciu a odbornú spôsobilosť a ďalšie vzdelávanie zamestnancov vykonávajúcich potravinový dozor, ktorej obsah odvolateľ pravidelne cituje vo svojich podaniach pri napádaní odbornej spôsobilosti zamestnancov jednotlivých regionálnych veterinárnych a potravinových správ ako orgánov úradnej kontroly potravín, odvolací orgán upozornil na skutočnosť, že hoci je uvedená vyhláška stále platná, ako podzákonný právny predpis stratila s účinnosťou od 01.05.2007 svoje opodstatnenie, nakoľko odkaz v zákone o potravinách, na základe ktorého bola vydaná a uplatňovaná, bol zrušený (§ 25 ods. 3 zákona o potravinách v znení účinnom do 30.04.2007). ŠVPS SR zdôrazňuje, že kontrola bezpečnosti ovocia a zeleniny bola vykonaná na základe zákona o potravinách, podľa ktorého sa osvedčenie o akreditácii inšpektora nevyžaduje.

c) K námietke účastníka konania (cit.): „Z predloženej fotodokumentácie nesporne vyplýva, že inšpektori RVPS na mieste nesprávne senzoricky posúdili poškodenie ovocia. Ovocie nebolo nahnité a napadnuté plesňou, ale jednalo sa o odreniny alebo poškodenia, ktoré vznikli pri jeho manipulácii a takéto poškodenie je v zmysle obchodných noriem povolené.“, sa odvolací orgán vyjadril tak, že ju považuje za nepravdivú. Pri kontrole dňa 09.05.2013 bolo zistené umiestňovanie potravín na trh nevhodných na ľudskú spotrebu s výskytom hniloby a plesní. Tieto skutočnosti boli zaznamenané v Zázname o úradnej kontrole potravín č. BA/2013/VK,MM 1/156/ST zo dňa 09.05.2013. Pri tejto kontrole bola vyhotovená fotodokumentácia, na ktorej jasne a zreteľne vidno, že v jednotlivých baleniach sa vyskytujú pomaranče s plesňou a hnilobou. Pri úradnej kontrole potravín bola prítomná zodpovedná pracovníčka G.B., ktorá bola oboznámená so zdokumentovanými nedostatkami. Záznam o úradnej kontrole potravín č.

BA/2013/VK,MM1/156/SŤ zo dňa 09.05.2013 bol s ňou prerokovaný a bola jej daná možnosť vyjadriť sa k uvedeným skutočnostiam. G.B., manažérka prítomná pri kontrole, záznam podpísala a k zisteným skutočnostiam podala vyjadrenie (cit.): „Beriem na vedomie“. Potraviny nezodpovedajúce požiadavkám všeobecne záväzných právnych predpisov boli ešte v čase kontroly bez námietok stiahnuté z umiestňovania na trh a inšpektorom bol predložený doklad o ich odpise (Zoznam korekcií zásob). Ďalej bolo účastníkovi konania v súlade s ustanovením § 18 správneho poriadku zaslané Upovedomenie o začatí správneho konania č. 182/981/2014 z 15. apríla 2014, v ktorom RVPS Bratislava - mesto dala účastníkovi konania možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia v lehote 5 dní od doručenia upovedomenia vyjadril k nedostatkom zisteným pri uvedenej kontrole. Upovedomenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené 24. apríla 2014. Účastník konania sa k podkladu pre rozhodnutie nevyjadril.

d) S ďalšou námietkou účastníka konania (cit.): „Výrok rozhodnutia musí byť formulovaný presne, určito, stručne a musí jasne a zrozumiteľne vyjadrovať vyriešenie veci, ktorá je predmetom správneho konania. Vymedzenie predmetu konania vo výroku rozhodnutia o inom správnom delikte musí spočívať v špecifikácii deliktu tak, aby sankcionovanie nebolo zameniteľné s iným konaním, iba výroková časť správneho rozhodnutia je schopná mať dopad k výške pokuty, ktorú správny orgán ukladá, je schopná mať dopad na práva a povinnosti účastníkov konania a môže nadobudnúť právnu moc, len z výroku je možné zistiť či a aká povinnosť bola uložená, je to dôležité najmä pre určenie rozsahu dokazovania, ako aj na zabezpečenie riadneho práva na obhajobu.“ odvolací orgán súhlasil a preto vo výroku a odôvodnení rozhodnutia o odvolaní odôvodnil použitie zvýšenej sadzby podľa § 28 ods. 7 zákona o potravinách a jednoznačne uviedol, podľa ktorého zákonného ustanovenia je účastníkovi uložená pokuta s ohľadom na preukázané opakované protiprávne konanie.

IV.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok v medziach odvolania, ktoré zodpovedá skutkovým a právnym záverom prvostupňového súdu vo vzťahu k preskúmanému rozhodnutiu a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP, keď verejné vyhlásenie rozhodnutia v súlade s § 156 ods. 3 OSP zverejnil v zákonom stanovenej lehote na úradnej tabuli súdu a internetovej stránke www.nsud.sk <..

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami krajského súdu, ktoré zodpovedajú obsahu predloženého administratívneho spisu žalovaného. Je bez akýchkoľvek pochybností, že právoplatným rozhodnutím vecne príslušného správneho orgánu bola žalobcovi uložená pokuta, nakoľko žalobca naplnil skutkovú podstatu iného správneho deliktu podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení účinnom ku dňu vydania prvostupňového rozhodnutia. Na naplnenie uvedenej skutkovej podstaty je potrebné, aby žalobca v rozpore s týmto zákonom alebo osobitnými predpismi umiestňoval na trh potraviny, ktoré nie sú bezpečné, sú zdraviu škodlivé a nevhodné na ľudskú spotrebu alebo sú skazené. Z administratívnych spisov, ako aj zo šetrenia Krajského súdu v Bratislave je zrejmé a dostatočne preukázané, že žalobca tento zákaz porušil, nakoľko dňa 09.05.2014 v prevádzkarni TESCO STORES SR, a.s. Hypermarket TESCO Lamač v rozpore so svojimi povinnosťami umiestňoval na trh potraviny iné ako bezpečné podľa § 6 ods. 5 písm. a/ zákona o potravinách a čl. 14 bod 1 v spojení s bodom 2 písm. b/ a bodom 5 Nariadenia (ES) č. 178/2002 EP a Rady z 28.01.2002 a to tým, že umiestnil na trh potraviny senzoricky zmenené, nevhodné na ľudský konzum. Kontrola vykonaná na základe podnetu spotrebiteľa nesporne preukázala, že minimálne v čase jej konania boli ponúkané na predaj spotrebiteľovi pomaranče o hmotnosti 1 kg, označené názvom: „Tesco Marekt Value Oranges, vystavuje do: 14.05.2013, LOT: 499/04/13, kvalita: I, krajina pôvodu: Venezuela, dodávateľ: P+P spol. s.r.o., Praha 3“. Celkovo bolo ponúkaných 106 balení týchto výrobkov, z čoho 95 ks balení pomarančov v celkovej hmotnosti 95 kg a predajnej cene 75,05 € nevyhovelo v senzorických znakoch pre výskyt plodov napadnutých plesňou a hnilobou. V týchto boli zistené voľným okom plody so senzorickými zmenami, akými sú hniloba, plesň a zmena konzistencie plodov, o čom bola vyhotovená fotodokumentácia. Skutočnosti zistené úradnou kontrolou potravín boli popísané v

zázname o úradnej kontrole potravín č. BA/2013/VK, MM1/156/ST zo dňa 09.05.2013 a prerokované so zodpovednou pracovníčkou G.B., manažérkou predajne, ktorá bola pri úradnej kontrole prítomná a záznam aj podpísala a podala vyjadrenie cit.: „Beriem na vedomie“. Zároveň si odvolací súd všimol, že predmetný tovar bol ešte počas kontroly bez námietok stiahnutý z predajnej plochy a následne zlikvidovaný (súčasťou Záznamu o kontrole potravín č. BA/2013/VK, MM1/156/ST je príloha č. 1 Doklad o znehodnotení tovaru).

Ďalej bolo účastníkovi konania podľa § 18 správneho poriadku zaslané Upovedomenie o začatí správneho konania č. 182/981/2014 z 15.04.2014, v ktorom RVPS Bratislava - mesto dala účastníkovi konania možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia v lehote 5 dní od doručenia upovedomenia vyjadril k prípadným nedostatkom kontroly. Predmetné Upovedomenie bolo účastníkovi konania doručené 24.04.2014. Účastník konania sa k podkladu pre rozhodnutie nevyjadril. Pokiaľ teda ide o námietky a otázky žalobcu vyjadrené v závere jeho odvolania a viažuce sa k umiestneniu predmetných pomarančov v odvolávke na Výkonávacie Nariadenie komisie (EÚ) č. 543/2011 zo 7. júna 2011, Nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o sektory ovocia a zeleniny, ako aj zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov, kde žalobca konštatuje, že obchodné normy dovoľujú pri jednotlivých komoditách určité maximálne množstevné percentá odchýlok ovocia a zeleniny, ktoré môžu byť napadnuté hnilobou, odvolací súd na základe predložených spisov zistil, že predmetné potraviny boli jednoznačne minimálne v čase výkonu úradnej kontroly, ktorá bola vykonaná na základe podnetu spotrebiteľa zo dňa 08.05.2013 (označené spotrebiteľom ako sťažnosť - plesnivé pomaranče a doručené s fotodokumentáciou), na predajnej ploche voľne prístupnej zákazníkom a ponúkané na predaj. K uvedenému je potrebné uviesť, že potraviny s výskytom plesne a hniloby predstavujú riziko pre spotrebiteľa a môžu ohroziť jeho zdravie, nakoľko nielen mikroorganizmy - plesne, ale aj ich toxíny môžu spôsobiť ochorenie ľudí. Uvedeným konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu podľa § 28 ods. 4 písm. a) zákona o potravinách.

Podľa § 28 ods. 4 písm. a) zákona o potravinách orgán úradnej kontroly potravín uloží právnickej osobe alebo fyzickej osobe - podnikateľovi pokutu od 1 000,- € do 500 000,- €, ak v rozpore s týmito zákonmi alebo osobitnými predpismi vyraďba alebo umiestňuje na trh potraviny, ktoré nie sú bezpečné, sú zdraviu škodlivé a nevhodné na ľudskú spotrebu alebo sú skazené.

Nakoľko dňa 29.10.2012 nadobudlo právoplatnosť Rozhodnutie č. 424/3994/2012-163, ktorým bola žalobcovi už uložená pokuta za porušenie § 28 ods. 4 písm. a) zákona o potravinách, uvedeným konaním žalobcu bola naplnená aj skutková podstata iného správneho deliktu podľa § 28 ods. 7 zákona o potravinách.

Podľa § 28 ods. 7 zákona o potravinách ak do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o uložení pokuty dojde k opakovanému porušeniu povinností, za ktoré bola uložená pokuta podľa odseku 4, orgán úradnej kontroly potravín uloží pokutu až do dvojnásobku sadzby pokuty podľa odseku 4 (od 2 000,- € do 1 000 000,- €).

Účastník konania vo svojom odvolaní namietal, že posudzovanie ovocia a zeleniny malo byť vyhodnotené podľa Výkonávacieho Nariadenia komisie (EÚ) č. 543/2011 zo 7. júna 2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania Nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o sektory ovocia a zeleniny a spracované ovocie a zeleniny (ďalej len „Nariadenie č. 543/2011“), ako aj v zmysle zákona č. 491/2001 Z. z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov, a nie podľa Nariadenia (ES) č. 178/2002.

Odvolací súd s uvedenými námietkami nesúhlasí. Ovocie a zelenina sú v zmysle § 2 písm. a) zákona o potravinách a čl. 2 Nariadenia (ES) č. 178/2002 potravinou a teda predpisy v oblasti potravinového práva sú rovnako uplatniteľné u ich prvovýrobcov, dovozcov, distribútorov, ako aj u samotných predajcov ovocia a zeleniny. Únie právo v oblasti potravinového práva, tak ako je to vyjadrené nielen vo vyššie citovanom nariadení, ale aj v „Bielej knihe bezpečnosti potravín“ (White Paper

On Food Safety, z 12. Januára 2000), jednoznačne vo svojich princípoch a požiadavkách stanovuje za cieľ dosiahnuť svojimi reguláciami, aby občania Európy mali prístup k bezpečným a zdravým potravinám.

Úradná kontrola potravín z dňa 09.05.2013 bola vykonaná v zmysle zákona o potravinách, čo je jasne vymedzené na prvej strane záznamu o úradnej kontrole potravín č. BA/2013/VK, MM1/156/ST. Zároveň je tu uvedený účel kontroly (prešetrenie podnetu/podania: plesnivé pomaranče, TESCO LAMAC - Bratislava) a použitá kontrolná metóda (inspekcia).

Podľa § 1 ods. 3 zákona o potravinách: tento zákon sa nevzťahuje na vykonávanie úradných kontrol na overovanie dodržiavania predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami.

Podľa § 2 zákona o potravinách - Na účely tohto zákona sa rozumie a) potravinou látka alebo výrobok, ktoré sú spracované, čiastočne spracované alebo nespracované a sú určené na ľudskú spotrebu alebo pri ktorých sa odvodnene predpokladá, že budú použité ľuďmi, vrátane nápojov, zúvaciek, všetkých látok vrátane pitnej vody, ktoré sú zámerne pridávané do potravín počas ich výroby, prípravy alebo úpravy, prídavných látok určených na predaj spotrebiteľom a potravín na osobitné výživové účely vrátane dietetických potravín na osobitné medicínske účely ustanovené osobitným predpisom.

Podľa čl. 2 Nariadenia (ES) č. 178/2002 „potraviny“ znamenajú akékoľvek látky alebo výrobky, či už spracované, čiastočne spracované alebo nespracované, ktoré sú určené na ľudskú spotrebu alebo o ktorých sa predpokladá, že sú na ňu určené.

Podľa čl. 3 ods. 1 Nariadenia (ES) č. 178/2002 „potravinové právo“ znamená zákony, ine právne predpisy a správne opatrenia, upravujúce potraviny vo všeobecnosti, a najmä potravinovú bezpečnosť, či už na úrovni spoločenstva alebo na vnútornostatej úrovni; vzťahuje sa na všetky stupne výroby, spracovania a distribúcie potravín a tiež krmív vyrábaných pre zvieratá určené na produkciu potravín alebo pre zvieratá určené na kŕmenie takýchto zvierat.

Podľa čl. 3 ods. 7 Nariadenia (ES) č. 178/2002 „maloobchod“ predstavuje znamená manipuláciu s potravinami a/alebo ich spracovanie a ich skladovanie v mieste predaja alebo dodávky konečnému spotrebiteľovi a zahrňa distribučné zakončenie, stravovacie prevaádzky, závodné jedálne, inštitucionálne stravovanie, reštaurácie a podobné prevaádzky stravovacích služieb, obchody, distribučné centrá v supermarketoch a veľkoobchodné predajne.

Podľa § 6 ods. 5 písm. a) zákona o potravinách na trh je zakázané umiestňovať potraviny iné ako bezpečné.

Podľa čl. 14 ods. 1 Nariadenia (ES) č. 178/2002 potraviny sa nesmú umiestňovať na trhu, ak nie sú bezpečné.

Podľa čl. 14 ods. 2 Nariadenia (ES) č. 178/2002 za nebezpečné sa budú považovať potraviny, ak sú

- a) zdraviu škodlivé;
- b) nevhodné na ľudskú spotrebu.

Podľa čl. 14 ods. 5 Nariadenia (ES) č. 178/2002 pri určovaní toho, či je nejaká potrava nevhodná pre ľudskú spotrebu, sa musí brať ohľad na to, či je potrava neprijateľná pre ľudskú spotrebu podľa jej určeneho použitia, a to z dôvodov kontaminácie vonkajším vplyvom alebo iným hnilobným procesom, pokazením alebo rozkladom.

Podľa čl. 73 Hlavy II. Pravidla týkajúce sa uvažovania výrobkov na trh a organizácií výrobcov, Kapitola 1, Oddiel 1 Obchodné normy nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013,

ktorým sa vytvára spoločná organizačia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrusujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek iné ustanovenia uplatniteľné na poľnohospodárske výrobky, ako aj ustanovenia prijaté vo veterinárnom, fytosanitárnom a potravinárskom sektore, a s cieľom zabezpečiť, aby výrobky splňali hygienické a zdravotné normy, a chrániť zdravie zvierat, rastlín a ľudí, sa v tomto oddiele ustanovujú pravidlá pre poľnohospodárske výrobky týkajúce sa obchodných noriem.

Podľa článku 17 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 543/2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o sektory ovocia a zeleniny a spracované ovocia a zeleniny kontroly zhody ustanovené v tejto kapitole, s výnimkou kontrol v mieste maloobchodného predaja konečnému spotrebiteľovi, sa vykonávajú, ak nie je v tomto nariadení ustanovené inak, v súlade s kontrolnými metódami ustanovenými v prílohe V. Členské štáty ustanovia osobitný program kontroly zhody v mieste maloobchodného predaja konečným spotrebiteľom.

Nariadenie (ES) č. 178/2002 sa teda vzťahuje na úradné kontroly všetkých potravín, vrátane ovocia a zeleniny, preto je nevyhnutné aj ovocie a zeleninu, ako aj ostatné potraviny, kontrolovať z hľadiska dodržiavania požiadaviek podľa čl. 14 vyššie uvedené nariadenia pokiaľ ide o ich bezpečnosť, zdravotnú škodlivosť alebo nevhodnosť na ľudskú spotrebu.

Zmyslom úradných kontrol potravín podľa jednotlivých predpisov vo veterinárnom, fytosanitárnom a potravinárskom sektore je zabezpečiť, aby výrobky splňali hygienické a zdravotné normy, a chránili tak zdravie zvierat, rastlín a ľudí. Potraviny, teda aj ovocie a zeleninu, je potrebné hodnotiť tak z hľadiska kvality ako aj bezpečnosti. Podľa vykonávacieho Nariadenia č. 543/2011 sa posudzuje zhoda s obchodnými normami pre vybrané produkty, teda kvalita (porušenosť, poškodenie, čistota, čerstvosť, prítomnosť škodcov, povrchová vlhkosť, pach a chuť a pod.). Aj na vykonávanie týchto kontrol sú príslušné orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy a to prostredníctvom autorizovaných inspektorov. V prípade, ak sú plody napadnuté hnilobou, či plesňou, jedna sa o bezpečnosť potravín a uplatňuje sa čl. 14 Nariadenia (ES) č. 178/2002. Týmto nie sú dotknuté predpisy o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami, ktoré majú v sektore ovocia a zeleniny zabezpečiť dodržiavanie jednotných obchodných noriem organizáciami výrobcov a obchodníkmi s čerstvým ovocím a zeleninou.

Žalobca konštatuje, že obchodné normy dovoľujú pri jednotlivých komoditách určité maximálne množstevné percentá odchýlok ovocia a zeleniny, ktoré môžu byť napadnuté hnilobou. Avšak práve z týchto dôvodov je potrebné venovať tomuto druhu potravín pozornosť a vykonať opatrenia, aby sa k spotrebiteľovi nedostalo ovocie alebo zelenina, ktorá vykazuje známky hniloby, plesne, či iného skazenia. Prevádzkovateľ, obzvlášť, ak už mu bola v minulosti právoplatne vyrubená pokuta, má dbať na to, aby svojim interným kontrolným mechanizmom predišiel porušeniam zákona a plnil si tak požiadavky potravinového práva. Je povinný zabezpečiť pravidelnú kontrolu, preberanie a operatívne odstraňovanie prezretých, hnilych, či poškodených produktov z predajnej plochy. Ovocie a zeleninu, ktoré sú určené na predaj spotrebiteľovi v čerstvom stave, možno predávať, len ak sú zdravé, bezchybné a predajnej kvality. Samotný žalobca tak ihneď v čase kontroly a bez námietok učinil, keď predmetné plody stiahol z predajne a zlikvidoval.

Odvolať poukazuje, že neboli vzaté do úvahy obvyklé podmienky, v akých spotrebiteľ potravinu konzumuje - spotrebiteľ konzumuje ovocie a zeleninu po umytí, očistení a odstránení nejedlých častí; nebolo vyhodnotené, či je potravina neprijateľná pre ľudskú spotrebu podľa jej určeneho použitia a posúdené škodlivé účinky potravín na zdravie osôb.

Obvyklými podmienkami, v akých spotrebiteľ potravinu konzumuje nie je len to, že ich konzumuje po umytí, či očistení, ale ako je tomu v prípade prevažnej väčšiny druhov ovocia a zeleniny aj priamou konzumáciou, a teda bez ďalšej potreby tepelnej úpravy. V tomto prípade, by však spotrebiteľ musel jednotlivé pomaranče vyňať z obalu (sieťky) a pretriediť, následne podopliť tak, aby sedelo pôvodné 1

kg množstvo v balení, a toto nejakým spôsobom opätovne uzavrieť. Ďalej je potrebné upozorniť na skutočnosť, že ak sa počas kontroly balenie ovocia a zeleniny (v sieťkach, v plastových vreckách, vaničkách a pod.) podľa zákona o potravinách vyskytnú voľným okom viditeľne jednotlivé kusy ovocia a zeleniny, ktoré nie sú vhodné na ľudskú spotrebu z dôvodu plodov napadnutých plesňou a hnilobu, inšpektor take to balenie neatvára a netriedi, ale považuje celé balenie za nevhodné na ľudskú spotrebu. Toto opatrenie sa zavedza z dôvodu vysokej ochrany spotrebiteľa, pretože spotrebiteľ si pri nákupe nemôže otvoriť jednotlivé obaly a vytriediť vhodný a nevhodný tovar, ale si musí celé balenie zakúpiť ako celok.

Je povinnosťou prevádzkovateľa ovocia a zeleninu, ktoré sú nahnité, zhnité, s výskytom plesní, so zmenenou konzistenciou, nevhodné na ľudskú spotrebu ihneď vyradiť z trhu. Vytvorenie viditeľného myslia plesne a hniloby, ktorá zasahuje do dĺžiny plodov je dlhší proces, preto je možné povedať, že účastník konania zanedbával svoje povinnosti pri manipulácii s čerstvým ovocím a zeleninou a spoliehal sa na skutočnosť, že spotrebiteľ si ovocie a zeleninu sám vytriedi.

Odvolateľ poukazuje na § 1 ods. 3 zákona o potravinách (tento zákon sa nevzťahuje na vykonávanie úradných kontrol na overovanie dodržiavania predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami) a článok 1 ods. 2 Nariadenia (ES) č. 882/2004 (toto nariadenie sa nebude uplatňovať na úradné kontroly s cieľom overenia dodržiavania predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami). Podľa jeho názoru, kontrolu ovocia a zeleniny možno vykonať len podľa predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami a teda nespadajú pod zákon o potravinách. Takyto výklad je nesprávny. V žiadnom prípade však z toho nemožno vyvodit, že ovocie a zelenina sú vynaté z pôsobnosti zákona o potravinách.

Tvrdenie žalobcu o tom, že správny orgán neakceptuje nadradenosť práva Európskej únie voči vnútrosťatnému právu, sa taktiež nezakladá na pravde, nakoľko právny predpis, o ktorý sa opiera pri posúdení nebezpečnosti predávaného ovocia a zeleniny, je Nariadenie (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a rady z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín, ktoré presne definuje, čo sa považuje za potravinu, pričom ani z tohto základného predpisu európskeho potravinového práva nevyplýva, že otázka bezpečnosti ovocia a zeleniny by mala byť posudzovaná odlišným spôsobom ako u ostatných potravín.

Z popísaných skutočností je možné vyvodit nasledovný záver:

Ovocie a zelenina sa považuje podľa § 2 písm. a/ zákona o potravinách, ako aj podľa článku 2 nariadenia (ES) č. 178/2002 za potraviny. Úradné kontroly ovocia a zeleniny je z právneho hľadiska možné vykonať podľa zákona o potravinách (z hľadiska bezpečnosti potravín definovanej v čl. 14 nariadenia č. 178/2002), ako aj podľa zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov (z hľadiska kvality definovanej v nariadení č. 543/2011). O spôsobe výkonu úradnej kontroly potravín rozhoduje štatutárny zástupca orgánu úradnej kontroly potravín, t.j. riaditeľ RVPS (ak kontrolu vykonáva RVPS), ústredný riaditeľ ŠVPS SR (ak je kontrola vykonávaná v rámci programu „potravinová kobra“) a nie je v kompetencii kontrolovaného subjektu, aby si vybral zákon, podľa ktorého chce byť kontrolovaný. V prípade, že by bola z pokynu ŠVPS SR, alebo RVPS vykonávaná kontrola dodržiavania požiadaviek zákona č. 491/2001 Z. z., inšpektor by bol povinný aplikovať ustanovenia nariadenia č. 543/2011.

Na mietka účastníka konania smerujúca k spochybneniu odbornej spôsobilosti inšpektorov úradnej kontroly (chybajúce osvedčenie o autorizácii a certifikát spôsobilosti v oblasti senzorického posudzovania potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov) je irelevantná, pretože kompetenciu na posudzovanie odbornej spôsobilosti inšpektora úradnej kontroly potravín má riaditeľ RVPS (resp.

SŤVPS SR) a nie kontrolovaný subjekt. Všetci zamestnanci vykonávajúci úradnú kontrolu potravín (inspektori), presli výberovým konaním v zmysle zákona NR SR č. 400/2009 Z. z. o sťažnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, dosiahli vysokoskolské vzdelanie druheho stupňa v príslušnom odbore, absolvujú priebežné vzdelávanie z príslušných právnych predpisov a splňajú požiadavky pre výkon úradnej kontroly potravín podľa § 23 ods. 10 zákona o potravinách, ako aj čl. 6 nariadenia (ES) č. 882/2004. Inspektori pravidelne každoročne absolvujú ďalšie vzdelávanie na Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach v zmysle Výhlasy MP SR č. 480/2007 Z. z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o postgraduálnom vzdelávaní veterinárnych lekárov a zamestnancov orgánov veterinárnej správy a v zmysle Plánu vzdelávacích aktivít na príslušný rok, o čom sa vedie na príslušnej RVPS (SŤVPS SR) evidencia.

Statutárny zástupca kontrolnej organizácie, ktorý vysiela inspektora na výkon úradnej kontroly potravín môže vyslať na kontrolu len inspektora, ktorý je odborne spôsobilý pre výkon kontroly, na ktorú bol vyslaný. V prípade, že by bola vykonávaná úradná kontrola v zmysle zákona o organizácii trhu, riaditeľ RVPS (SŤVPS SR) by bol povinný na takúto kontrolu vyslať špecializovaného inspektora autorizovaného na kontrolu zhody s obchodnými normami definovanými v nariadení č. 543/2011. Vzhľadom k tomu, že predmetná úradná kontrola, bola vykonávaná v zmysle zákona o potravinách, nie je potrebné, aby ju vykonávali autorizovaní inspektori pre kontrolu zhody s obchodnými normami. SŤVPS SR zdôrazňuje, že kontrola bezpečnosti ovocia a zeleniny bola vykonaná na základe zákona o potravinách, podľa ktorého sa osvedčenie o akreditácii inspektora nevyžaduje.

Z uvedeného dôvodu sa odvolací súd plne stotožňuje aj s právnym posúdením veci krajským súdom, podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p., ktorý po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je v súlade so zákonom.

Odvolací súd prvostupňový rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. s poukazom aj na plné znenie dôvodov rozsudku krajského súdu, ktoré si osvojil.

Žalobca podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a contr. nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému podľa § 250k ods. 1 O.s.p. náhrada trov rovnako nepatrí.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je opravný prostriedok prípustný.